



associació catalana
de sociologia

secció de sociologia de la s.c.e.j.e.s.
filial de l'institut d'estudis catalans

butlletí n.º10

desembre del 1985

* UNA VIDA DE DEDICACIÓ A LA SOCIOLOGIA: EMILI MARIA BOIX

Nascut a Barcelona el 19 de març del 1917, des del 1946 s'ha dedicat a l'ensenyament i a la recerca en la disciplina i temes de sociologia. Aquell any fou professor de l'Escola Catòlica d'Assistents Socials de Barcelona fins al 1971. Parallelament va desenvolupar la tasca de creació i de formació de l'Institut Catòlic de Ciències Socials, l'"Institut" per a Emili M. Boix i l'ICESB per a tots nosaltres. Des de la constitució a l'any 1950 fins al 1964 fou Secretari General d'aquesta institució d'ensenyament de la sociologia, impulsant-la d'acord amb l'esperit cristià obert, avançat i progressista, que sempre ha caracteritzat al Dr. Boix. En aquest període fou el Cap de la secció de Sociologia del Cosell Superior d'Investigacions Científiques, combinant la recerca amb la docència a la Universitat que inicià al 1953, a la Facultat de Dret. Era per l'octubre del 1955 que el Dr. Boix s'incorporà a la Facultat de Ciències Econòmiques de la Universitat de Barcelona, de molt recent creació, on, essent professor encarregat de càtedra de l'assignatura, fou el primer professor que explicà Sociologia Positiva. Fins a l'octubre del 1985, és a dir, durant 30 anys, ha viscut les vicissituds i dificultats del Departament de Sociologia d'aquesta Facultat, mantenint-hi una forta continuïtat i una constant tasca, davant dels canvis de personal docent, catedràtics i professors no numeraris. Al 1970 esdevingué Professor Numerari de Sociologia i al 1979 assumí la direcció del Departament. A la Facultat se'l recorda pel seu tarannà obert i complaent, no dogmàtic envers cap posició teòrica ni ideològica. Mai no es manifestà anti-res, ni especialment anti-marxista, en uns anys tan difícils com foren els del franquisme per als universitaris. Potser les vivències familiars -la història del pare perseguit a partir del 1939, per raons que en aquest escrit, no ocuparien el lloc més adient- van contribuir a fer-lo tolerant amb els plantejaments i posicions diverses i contràries, tot mantenint ben fermes les seves pròpies conviccions cristianes i humanistes. La seva concepció cristiana de la vida i el treball al Patronat Municipal de l'Habitatge durant molts anys, el van dur a aprofundir en qüestions com la justícia social, la sociologia religiosa, la marginació a barris de Barcelona deixats de banda per les autoritats franquistes que, indirectament, fomentaven l'especulació del sòl i el malviure dels habitants, el problema de la persona davant condicions alienants, els immigrants i llur condició social, a més de les aportacions teòriques sobre l'objecte d'estudi de la sociologia.

En la seva obra és remarcable la influència de pensadors cristians, des de Sant Agustí fins a Maritain, Mounier, Joan XXIII i Pau VI. És clara també la influència del seu coneixement sobre moviments socials contemporanis sobre els quals no foren oblidades les explicacions de pensadors com Marx pel que fa al desenvolupament del sistema capitalista de producció, les limitacions del qual són evidents per al Dr. Boix. També l'influí la concepció sociològica de Weber. Donà, així mateix, especial atenció al pensament de Le Play, Nietzsche i Freud. D'igual importància ha estat el coneixement de la realitat social que Emili M. Boix ha realitzat des de la perspectiva d'Émile Durkheim. Potser la coincidència en el nom i l'haver nascut al mateix any que morí aquest gran clàssic de la sociologia féu possible una determinada conjunció dels astres!

Carlota Solé

INFORMACIÓ D'ACTES CELEBRATS

* EL CONGRÉS IBEROAMERICÀ DE SOCIOLOGIA MILITAR

El CIFAS (Comité de Investigación Fuerzas Armadas-Sociedad), associació sectorial de la FASEE que tracta de la Sociologia Militar en el seu sentit més ampli, ve organitzant un encontre anual en el marc del Congrés de la FASEE en els anys en què aquest Congrés se celebra; i l'organitza pel seu compte en els restants casos; concretament, el setembre del 1982 va haver-hi al Congrés de Sociologia de Saragossa, una mesa de Sociologia Militar gràcies a la iniciativa de Julio Carabaña, el qual va posar en marxa aquesta activitat sectorial, continuada per Rafael Bañón, professor de Ciència de l'Administració de la Facultat de Sociologia de Madrid, el qual va organitzar una segona trobada que es va celebrar a Madrid, pel març del 1983. A l'any següent ens vam tornar a reunir a Santander, tot aprofitant el 2on Congrés de Sociologia organitzat per la FASEE, vam tractar el tema de "la reforma de la ensenyament militar"; les ponències presentades es van reunir en un llibre que dintre de poc publicarà el Consejo Superior de Investigaciones Científicas.

En retornar de Santander em van invitar a un Congrés de Militars Demòcrates Llatinoamericans. Per a mi va ser una gran distinció, ja que tan sols hi vam anar dos europeus: el mariscal Costa Gomes, ex-president de la República Portuguesa, i jo. Hi van assistir destacats militars llatinoamericans, com el llavors Ministre de Defensa de Bolívia, Coronel Cárdenas, o el General Fernández Maldonado, de Perú, que havia estat Cap del Govern de Velasco Alvarado, però també hi havia els més destacats seguidors de Liber Seregni d'Uruguai, de Prats de Xile, de Juan Torres de Bolívia, de Velasco Alvarado de Perú, de Torrijos de Panamá, de Caamaño de Santo Domingo, i els de l'esquerra del peronisme, és a dir, els representants d'aquesta línia d'esquerra-populista llatinoamericana que als europeus ens costa tant d'entendre (entre d'altres coses perquè a Europa no tindria cap sentit). Obviament aquell congrés no tenia relació amb la sociologia, encara que diversos assistents fossin sociòlegs i alguns, com Bermúdez Rossi de Colòmbia o Gustavo Drueta d'Argentina, fins i tot fossin professors a la universitat i haguessin escrit algun llibre de sociologia militar.

Pel març, Augusto Varas, de FLACSO de Xile, que està considerat com un dels millors especialistes del tema a l'Amèrica Llatina, em va convidar a una trobada a Santiago, amb uns vint especialistes cap dels quals no era militar, llevat de l'esmentat Drueta i jo. Al llarg d'aquella reunió a porta tancada i quasi clandestina, donat el sistema polític xilè, vaig observar que malgrat la gran vàlua dels assistents, el discurs dels militars els era desconegut, fet que ja havia observat uns mesos abans a Buenos Aires, la qual cosa va ser motiu perquè convoqués els dos grups a una reunió conjunta, per tal que els especialistes en sociologia militar i els militars dialoguessin directament i sense intermediaris.

Vaig triar el tema: "El paper de les Forces Armades en els processos de Transició". Era un tema que interessava per igual els sociòlegs, els militars i els polítics demòcrates, per la qual cosa el CIFAS va acceptar la idea. En ser un tema que dóna prestigi a Espanya, els estaments oficials van donar suport a la celebració. L'ICI que presideix Luís Yáñez va donar quatre milions de pessetes i el Ministre de Defensa, Narcís Serra, va ordenar una gran quantitat d'ajuts, des d'allotjament a militars estrangers a la presència de militars becaris com a alumnes, o la participació del propi Subsecretari i diversos Generals. Per últim, el Consejo Superior de Investigaciones Científicas ens va proporcionar la infraestructura necessària i la fundació alemanya Friedrich Ebert ens va donar un milió de pessetes que ens feia falta.

El Congrés ha estat considerat com un èxit. Potser és perquè hi han assistit destacats militars, com Liber Seregni, d'Uruguai, Adolfo Majano, d'El Salvador, Fernández Maldonado, de Perú, Cárdenas, de Bolívia, Vasco Lourenço, de Portugal, Cano Hevia, d'Espanya, etc.: sense oblidar Casinello, de la Guàrdia Civil, la ponència del qual va donar lloc a una important polèmica periodística. I tots ells al costat de professors de Sociologia com Alvira, Díez Nicolás, Alejandro Muñoz Alonso, Vericat Paricio, o de Ciència Política com Julián Santamaría, José Luis Rubio, Diego López Garrido, Vanaclocha, Bañon, etc. De Barcelona hi van anar Ballbé, Lleixa, Cardona, Pere Vilanova, Ribera, etc. L'interès públic es va centrar fonamentalment en dues taules rodones, una d'obertura i una altra de cloenda. A la primera van participar-hi dos ex-ministres de Defensa: Rodríguez Sahagún, d'Espanya, i Cárdenas, de Bolívia, a més a més de Guillermo Galeote que actualment és el President de la Comissió de Defensa del Congrés dels Diputats, i amb ells Liber Seregni, Adolfo Majano i Vasco Lourenço. A la segona taula, moderada per Enric Tortosa, Vice-president del CSIC, van participar-hi dos tinentes generals: Cano Hevia, d'Espanya, i Fernández Maldonado, del Perú, l'ambaixador Rafael Vargas, de Panamà -que és militar de Torrijos-, i els professors Enrique Miguens, de Buenos Aires, Augusto Varas, de Santiago de Xile, i Maria Garrilho, de Lisboa. Per últim, l'autor d'aquestes línies va clausurar el congrés en la seva condició de President del CIFAS.

Juli Busquets

* XIè CONGRÉS MUNDIAL DE SOCIOLOGIA (Nova Delhi, 18-22 agost 1986)

El tema central i general del Congrés serà el de: "Canvi Social: problemes i perspectives". Ha estat organitzat per l'Associació Internacional de Sociologia (ISA), el Comitè executiu de la qual ha residit, enguany, a Amsterdam, i la Societat Índia de Sociologia que s'ha encarregat de les qüestions d'allotjament dels participants assistents. El programa científic del Congrés es compon de sis simposis i, a la vegada, cadascun d'ells està dividit en quatre sessions. Se celebraran, també, sessions dels Comitès d'Investigació (Research Committees) i dels Grups de Treball (Working Groups), a més de les Ad-hoc Sessions o sessions Ad-hoc i grups ad-hoc. Com cada quatre anys que els sociòlegs del món es reuneixen per a discutir dels temes d'investigació i intercanviar informació, els simposis i les sessions diverses tracten de temes generals com la teoria sociològica sobre el canvi social; el paper de la ciència i la tecnologia en el canvi social; les dimensions culturals del canvi; el conflicte i la seva resolució; així com el paper de les forces armades; qüestions ètniques; sociologia de l'edat, del dret, del plaer, de la comunicació, de la medicina, de les organitzacions, de la pobresa; sociologia política, sociologia de la ciència, del desenvolupament regional; a més de qüestions metodològiques i de tècnica social; així fins a un total de 38 Research Committees.

Es preveu que d'Espanya hi assisteixi un nombre considerable de professionals de la sociologia i estudiants d'aquesta disciplina. Com es costum, s'organitzaran viatges col·lectius a Nova Delhi (Índia) per tal de millorar les condicions econòmiques del viatge i de l'estada en aquell país. Poseu-vos en contacte amb l'Associació Catalana de Sociologia o amb la FASEE (Federación de Asociaciones de Sociología del Estado Español) per a qualsevol informació que desitgeu obtenir al respecte. Així mateix, si esteu interessats a obtenir tot el plec de fotocòpies de la informació més detallada d'aquest Congrés, podeu passar a recollir-lo per la seu de l'Associació, durant els dies i hores que us detallem a la darrera pàgina d'aquest butlletí.

* FACULTAT DE SOCIOLOGIA I CIÈNCIES POLÍTiques. UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA

- El propassat dia 23 de juliol d'enguany, el D.O.G. va publicar el decret de creació de la Facultat de Sociologia i Ciències Polítiques a la Universitat Autònoma de Barcelona.
- Amb aquest decret, s'aconsegueix un objectiu pel contingut del qual els sociòlegs a Catalunya han lluitat, tant des de la Universitat com des de l'Associació Catalana de Sociologia durant els darrers sis o set anys.
- La nova Facultat té característiques particulars: és una Facultat de 2on (IV i Vè) i de 3er cicle (Doctorat-Postgrau). Per tant, s'hi accedirà des del primer cicle de Facultats o d'Escoles.

- Actualment, s'està enllestint el Pla d'Estudis que haurà d'ésser aprovat per la Universitat Autònoma, així com els criteris d'accés: matèries específiques que s'hauran d'haver fet abans d'entrar al 4rt curs de la nova Facultat, convalidacions, etc.
- La nova Facultat començarà les seves activitats acadèmiques per l'octubre del 1986.

INFORMACIONS GENERALS

* CONVOCATÒRIA DEL PREMI FRANCESC MORAGAS DE PREVISIÓ SOCIAL

En commemoració del cinquantenari de la mort del fundador de la Caixa de Pensions, "La Caixa" convoca el premi Francesc Moragas de Previsió Social a un treball o estudi d'investigació, assaig o de divulgació, de caire general o monogràfic sobre un tema relacionat amb la previsió social pública i privada. Termini de presentació: 31 de març de 1986. Més informació: Departament d'Estudis de la Caixa de Pensions, Avinguda Diagonal, 629, planta 16, torre I, 08028 Barcelona.

* JORNADES DEL POST-FRANQUISME

Les celebrarà l'Associació Castellana de Sociologia a finals d'enguany. Els qui hi esteu interessats, poseu-vos en contacte amb Blanca Lozano Maneiro, Secretària General, C/ Duque de Medinaceli, 6, 28014 Madrid, Telèfon: 429 20 17.

INFORMACIONS DE LA JUNTA DE L'A.C.S.

- * Pel proper dia 15 de gener del 1986 es convocarà l'Assemblea Plenària de l'A.C.S. per procedir a la informació de la gestió realitzada i a la dissolució de l'actual Junta de Govern, així com a l'elecció dels membres que han de configurar la propera Junta. En aquest sentit, es fa saber a tots els associats que la presentació de candidatures romandrà oberta fins al mateix dia de les eleccions. Les persones interessades a formar part de la nova Junta poden trametre les seves candidatures a l'Associació des d'ara.
- * Tots aquells socis que encara no hagin passat per l'A.C.S. a recollir l'exemplar de les "Actes de les Primeres Jornades Catalanes de Sociologia (1981)" poden passar per l'Associació.

* "ENCUENTRO INTERNACIONAL DE SOCIOLOGIA" A VALÈNCIA

Els propers dies 9 al 13 del gener del 1986, tindrà lloc a València ciutat, organitzat per l'Associació de Sociologia del País Valencià amb el suport de la Generalitat Valenciana, els següents rellevants actes:

- Reunió internacional del Comitè Executiu de la ISA (Associació Internacional de Sociologia) i de diferents comitès científics, en sessió preparatòria del Congrés Mundial de Nova Delhi.
- Reunió de la Secretaria Permanent del Consell Federal de la FASEE (Federacions d'Associacions de Sociologia de l'Estat Espanyol), durant els dies 9 i 10.
- Realització d'unes "Jornadas sobre cambio social y modernización" durant els dies 10, 11 i 12. La temàtica del "Encuentro" serà la següent: 1. Conferència d'obertura a càrrec de SALVADOR GINER, membre del Comitè Executiu de la ISA. 2. Àrees de treball:

I. Les mutacions socials a l'àmbit polític, amb especial atenció als canvis operats en la relació Societat-Estat i llur incidència en les fases del consens, de la legitimització i de la participació política. L'Administració Pública des de la perspectiva de la seva necessària modernització.

Hi intervindran:

- FERNANDO H. CARDOSO ; President del Comitè Executiu de la ISA.
- ANNE MARIE GUILLEMARD, Membre del Comitè Executiu de la ISA.
- JOSÉ CAZORLA, President de la FASEE.
- RAFAEL BAÑÓN, Universitat Complutense de Madrid.
- BENJAMÍN OLTRA, Universitat d'Alacant.
- JOAQUÍN ARANGO, Universitat Complutense de Madrid.

II. L'ordenació del territori com a mitjà en l'evolució de la societat. Expressió espacial de la política econòmica, social i cultural.

Hi intervindran:

- ENZO MINGGIONE, Membre del Comitè Executiu de la ISA.
- MARGARET ARCHER, Membre del Comitè Executiu de la ISA
- JESUS LEAL, Universitat Complutense de Madrid.
- PÉREZ YRUELA, Universitat de Còrdova.
- EDUARDO SEVILLA, Universitat de Còrdova.
- ARMANDO DE MIGUEL, Universitat Complutense de Madrid.

III. La comunicació, els mitjans de comunicació i la dimensió del canvi social i la seva trajectòria. Anàlisi del seu particular protagonisme en la societat actual com a veritable paradigma de la nostra època.

Hi intervindran:

- JOSÉ VIDAL BENEYTO, Membre de la ISA.
- LUIS MARTÍN SANTOS,
- JESUS IBÁÑEZ, Universitat Complutense de Madrid.
- JORGE LOZANO, Universitat Complutense de Madrid.
- VICENTE VERDÚ, Diari "El País".

IV. Noves tecnologies i llur impacte a la societat.

A) Ciència i tecnologia en el canvi social.

Hi intervindran: